N°. 28. Donderdag 9 Juli 1914. 14de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

KOLONIAAL
ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST":
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Een Nederl. West-Indische Tentoonstelling in Heulstraat 19 te 's-Gravenhage.

Vriendelijke Uitnoodiging tot een bezoek.

Sedert eenige dagen is, gelijk reeds in de „Mededeelingen" van verleden week te lezen stond, in de lokalen van „Boeatan" een zeer belangwekkende verzameling van Surinaamsche huisvlijt-artikelen tentoongesteld, welke door de slechts voor enkele weken hier vertoevende echtgenoote van den Gouverneur uit Paramaribo werden meegebracht en afkomstig zijn van de onlangs aldaar gestichte Vereeniging „H u i s a r b e i d."

Bovenstaand kiekje geeft het uitstalraam van Heulstraat 19 weer, dat buitengemeen de aandacht trekt der voorbijgangers en velen naar binnen lokt om een of ander eigenaardig werk meer van nabij te bekijken en eenige bizonderheden desbetreffend te vernemen.

Allereerst valt 't oog op de doelmatige, sterke hangmat, die den linkerhoek van het raam vult, een stuk, dat in de warme dagen menigeen tusschen twee lommerrijke boomen in zijn tuin wenschte. In dienzelfden hoek ziet men ook den praktischen waterketel — in den trant van de Russische samovar — die bij het thee zetten buiten, vooral als 't waait, onmisbaar is.

De gezellige sisi-stoeltjes, waarvan een in den rechter raamhoek, nooden tot zitten uit. Van dezelfde mooie Surinaamsche houtsoorten zijn er keurige doozen en lijstjes.

Zeer in den smaak valt het fijne mandwerk, evenals de kleedjes, kussens en theewarmers, versierd met kleurig gekleede dansende negerkindertjes in applicatiewerk. En menig kinderhart trekt naar de „leuke" pop, de typische kitto-missie voorstellend.

Verder is er nog 't bekende primitieve aardewerk, in allerlei vorm, ook Indiaansche messen, mandjes, pijlen, boei-armbanden, kettingen en taschjes van pitjes gemaakt,

enz., enz., te veel om op te noemen, maar een bezoek overwaard.

Er zijn velen in den lande, niet het minst in de Residentie, die wel eens bewezen belangstelling te koesteren voor onze West-Indische Koloniën. Dat zij nu eens uiting geven aan deze gevoelens, door hunne schreden te richten naar Heulstraat 19.

Zij doen dan tevens een goed werk met deze jonge vereeniging, welke algemeene opbeuring en verheffing bedoelt, te steunen.

Op onderstaande foto ziet men den zetel van „H u i s a r b e i d" — in den zin van huisvlijt — het gebouw met de kolommen, waar een ieder werkend lid zijn of haar arbeid ten verkoop kan tentoonstellen gedurende den tijd van zes maanden.

Hoewel 't nog maar kort bestaat, wordt er toch reeds vrij druk gebruik van gemaakt.

Laat ons, belangstellenden hier, er nu ook ons steentje toe bijdragen. Het doel verdient dit ten volle.

Uit de O. I. Mail.

DE GEZONDHEIDSTOESTAND.

De Malaria in den Oosthoek.

Volgens het „Soer. Nwsbl." wordt door den geneeskundigen dienst in den loop van dit jaar wederom een dier malaria-epidemieën verwacht, welke, om nog steeds onbekende redenen, periodiek terugkeeren.

Dat de geneeskundige dienst zich niet heeft vergist, blijkt wel uit het feit, dat langzamerhand in eenige afdeelingen de malaria reeds het hoofd begint op te steken. Te Probolinggo bijv. is tengevolge van de malaria het sterftecijfer reeds gestegen tot gemiddeld 80 pro mille, terwijl in de meest nabij het strand gelegen desa's in die afdeeling dit sterftecijfer zelfs 120 pro mille bedraagt. Toch beschouwt men het voorkomen der malaria in deze afdeeling nog niet als een epidemie, doch vermoedt, dat men hier te doen heeft met het opflikkeren van een malariahaard.

Wel heerscht er een epidemie, zij het ook een van geringen omvang, in de afdeeling Sidoardjo, waar het sterftecijfer eveneens, tengevolge van de malaria, is gestegen tot 90 pro mille. Opmerkelijk is het, dat in deze afdeeling juist die kampongs de hoogste sterftecijfers aangeven, welke in normale omstandigheden tot de meest gezonde streken worden gerekend.

Wat de malaria te Soerabaja aangaat, deze heeft tot dusver nog geen verhooging van het sterftecijfer tengevolge gehad; dit variëert nog steeds tusschen 50 en 55 pro mille. De mogelijkheid is dan ook niet uitgesloten, dat de te verwachten epidemie, welke volgens deskundige verklaring niet kan uitblijven, eerst het volgend jaar zal uitbreken en zich in dit jaar zal doen kenmerken door kleinere epidemieën.

De geneeskundige dienst kan deze ziekten slechts bestrijden door het uitdeelen van ontzaglijke hoeveelheden kinine; voor een meer degelijke bestrijding zou de dienst op het oogenblik moeten kunnen beschikken over minstens twaalf geneesheeren, die speciaal voor de malaria-

bestrijding zouden moeten worden aangewezen. Een feit is het, dat de civiel-geneesheeren in de verschillende afdeelingen het met hun gewone praktijk zoo overstelpend druk hebben, dat zij zich onmogelijk met de malaria-

gegaan wordt met den aankoop van gronden te Priok, welke noodig zijn voor de haven-uitbreiding.

Dezer dagen werd door de regeering goedgekeurd, dat door den directeur der havenwerken een achttal percee-

De Residentswoning te Benkoelen, welke bij de jongste ontzettende aardschudding geheel vernietigd werd.

bestrijding kunnen bezig houden. Waar de malaria een minstens even groot kwaad kan worden geacht als de pest, schijnt een vermeerdering van het aantal geneesheeren voor de malariabestrijding even urgent als voor de pestbestrijding. Zoo meent bovengenoemd blad.

Ontzwavelingszeilen voor de Peststreek.

Naar het „Soer. Handelsbl." vernam, heeft de directeur van 's lands gevangenis aldaar de opdracht gekregen om nog voor December 2400 ontzwavelingszeilen voor de peststreken af te leveren.

In Europa is voor een bedrag van 2 ton aan zeildoek besteld.

Een zestal nieuwe machines zijn ontvangen, bestemd om de strooken geimpregneerde zeildoek aan elkaar te naaien. Er heerscht een bedrijvigheid in de gevangenis als nooit te voren.

Vulkanische Uitbarsting.

Uit Makassar werd 3 Juni aan het „Soer. Hbl." geseind:

De vulkaan Roewang op de Sangireilanden werkt weder. Er heeft een hevige uitbarsting plaats gehad, die een zware verwoesting teweegbracht.

Het Verzet in West-Borneo.

De resident der Westerafdeeling van Borneo seinde 31 Mei, dat bovenloopen Pasagoen-, Djelai- en Kendawanganrivier in verzet ook tegen Zelfbestuur dat volgens controleur beslist onze zijde blijft kiezen; colonne Heemstra thans terug van Likoe na tocht naar Pebihingan en Betoemong langs Soengei Kajoeng wordt morgen versterkt met drie groepen; kapitein Ruempol te Maroe aan Kendawanganrivier. Te Tandjoeng tusschen Mahawa Prerigi en te Tandjoeng Kedang 3 uur stroomafwaarts Toembang Titik door vijand bentengs gebouwd: hoofdleiders verzet Oeti Osman en Daeng Oeti.

Manoeuvres.

Van wege het departement van oorlog is in de omgeving van de Wijnkoopsbaai uitgezien naar een gelegenheid tot legering van 1500 man voetvolk en 500 paarden in verband met de in den loop van deze maand aldaar te houden manoeuvres.

Tin-inschrijving.

De uitslag van de heden gehouden inschrijving voor Billiton-tin is, dat van de 40 aangeboden kavelingen, er 14 gegund zijn aan de Internationale Crediet- en Handels-vg. Rotterdam en 1 aan de firma Silas en Cohen. De middenprijs was *f* 98.97 per pikol (een daling van belang; de vorige prijs van *f* 108.46. Red.).

Verduistering van missigitgelden.

Het „Bat. Hbl." meldt, dat de raad van justitie alhier rechtsingang verleende tegen den gewezen patih van Soekaboemi Nata Pamakas, die beschuldigd wordt ongeveer *f* 14000 uit de kas van de missigit aldaar verduisterd te hebben.

Examen hoofdakte.

Van de negen mannelijke candidaten, die deel genomen hebben aan het examen voor de hoofdakte, slaagden er 2 nl. de heeren Van Bortel en Bominaar.

Van de 9 vrouwelijke candidaten slaagden er 6, nl. de dames De Bruijne, Schmidkamer, Hughan, Van Es, Brauweiler en Van Elsboek.

Begrooting 1915.

Volgens de „Javabode" wijst de ontwerp-begrooting voor 1915 een betrekkelijk groot deficit aan. In verband hiermede is aan de verschillende departementschefs opgedragen belangrijke vermindering te brengen in de bedragen, welke gepaard gaan met door hen voorgestelde maatregelen. Vermoed wordt dat in de Vrijdag te houden begrootingsvergadering verdere verminderingen op de begrooting zullen worden aangebracht.

De haven-uitbreiding van Tandjoeng Priok.

De „Javabode" meldt, dat door het gouvernement voort-len, groot 250 H.A., van Sim Keng Soen worden aangekocht voor de som van *f* 100.000.

Een nieuwe School te Bandoeng.

Door den directeur van O. en E. is bepaald, dat te Bandoeng zal worden geopend een openbare Europeesche lagere school, welke den naam zal dragen van „openbare Europeesche eerste lagere school A.", terwijl de aldaar reeds bestaande eerste school zal heeten: eerste school B.

Een Filiaal van 's Lands Plantentuin.

Bij gouvernementsbesluit is bepaald, dat te Sibolangit, (afd. Deli en Serdang, res. Oostkust van Sumatra) een filiaal van 's Lands Platentuin te Buitenzorg zal worden opgericht.

Lotsverbetering.

Naar het „Bat. Nieuwsbl. vernam, zal er door de hoofd-djaksa's op Java en Madoera bij de regeering een collectief request worden ingediend om lotsverbetering voor hen, de djaksa's en hun adjuncten.

Opruiming van opiumkitten.

Op last van den hoofdinspecteur der opiumregie zullen alle opiumkitten te Soerabaja gesloten worden.

Voordracht over Kunstnijverheid.

In het gebouw van den Ned.-Indischen Kunstkring op Nieuw Kondangdia zou de heer J. E. Jasper op 5 Juli jl. een voordracht houden over „Kunstnijverheid in Europa". Spreker zou vertellen van zijne bezoeken aan de scholen, musea en ateliers in Kopenhagen, Stockholm, Kristiania, Rome, Turijn, Venetië, Weenen, Boedapest, Berlijn, Dresden, Leipzig, Dusseldorf, Keulen, Nederland, Brussel, Parijs en Londen.

De lezing zou door lichtbeelden worden verduidelijkt.

Juliana-fonds.

Verleden jaar werd in Den Haag met veel geestdrift tot stand gebracht eene vereeniging, die zich ten doel stelt begaafde jongelieden in Indië in de gelegenheid te stellen in Nederland te studeeren. Voor de vereeniging werd hard op de trom geslagen door den heer Soetan Casajangan, een Batakker, die zelfs eenig risico liep beroemd te worden. Intusschen heeft het fonds, waaruit de zonen en dochteren van Indië zouden studeeren, het niet verder gebracht dan tot het enorme bedrag van 3 mille. Er is al sprake van geweest om het op te doeken, maar in een onlangs in Den Haag gehouden vergadering is het doodvonnis nog opgeschort en besloten de vereeniging zoo mogelijk nieuw leven in te gieten. Dat dit op niets zal uitloopen, is duidelijk.

Intusschen verdient de geestdriftige heer Soetan Casajangan, die zulke mooie speeches kon houden en met zooveel gratie kransen in ontvangst kon nemen, een oogenblik onze aandacht. Toen hij Den Haag verliet als de gevierde man, — die risico liep beroemd te worden — beloofde hij in Indië met vuur de belangen van het Juliana-fonds te zullen behartigen. Hij zou een kolossale propaganda maken. De heer Soetan Casajangan heeft echter — naar ons het Bataviaasch Nieuwsbl. vertelt — sedert zijn komst in Indië niets meer van zich laten hooren. Het is niet precies opwekkend dit te moeten constateeren, want Soetan Casajangan scheen een Indiër met hooge geestdriftspanning onder zijn vest. Nu dit kleedigstuk verwisseld is met het witte jasje, is 't met die spanning gedaan.

Had men eigenlijk wel anders mogen verwachten? zoo vraagt het Soer. Hbld., die dit bericht overneemt.

Marxisme in Indië.

Blijkens een telegram aan de „Locomotief" zal eerlang te Soerabaja eene vergadering plaats hebben van de aldaar wonende sociaal-democraten, teneinde besprekingen te houden over de oprichting van een eigen orgaan.

Assistent-resident van Makasser.

Tot assistent van Makassar is benoemd de van verlof teruggekeerde assistent-resident, de heer P. van Tubergen.

Het portret van Luitenant SPANDAW, de N.-I. aviateur, die met zijn toestel is gevallen en aan de gevolgen overleden, terwijl hij met een passagier n.l. Luitenant ANSIEAUX zich oefent in België.

Suriname.

In „La Gazette de Hollande" van 1 Juli vinden wij, overgenomen uit een te Cayenne verschijnend blaadje, een antwoord van den heer Jean Galmot, berichtgever van de „Matin", op een stuk in de „Gazette" over het bericht in de „Matin" betreffende de van het bagno in Fransch-Guiana naar Suriname gevluchte bannelingen. De heer Galmot houdt zijne beweringen vol en zegt die met bewijzen te hebben gestaafd. Hij heeft niet geschreven, dat Suriname zijn ambtenaren recruteert uit de Fransche vluchtelingen, maar: dat het Surinaamsche gouvernement in zijn publieke diensten deze vluchtelingen gebruikt als ambachtslieden en opzichters bij publieke werken; voorts: dat er jaarlijks 150 op de plantages en in de bewoonde gedeelten van Suriname werk vinden, welk cijfer door hem op de plantages is gecontroleerd.

De ontvluchtingen van bannelingen van Cayenne noemt hij een schandaal; onlangs hebben dezen twee eerzame Fransche burgers te Kourou vermoord. Het doel van zijn schrijven is het ontvluchten te doen ophouden. Zijne verklaring, dat hij Suriname lief heeft, waar hij oude vrienden en belangen heeft, nemen wij gaarne aan, wat niet wegneemt, dat zijne correspondentie in de „Matin" tot verkeerde, door hem niet bedoelde gevolgtrekkingen, kan leiden. Of zijn cijfers dan wel die in de Koloniale verslagen de juiste zijn? Het moet ons van het hart, dat wij niet veel waarde hechten aan de officieele opgaven van bevolkingscijfers. Voor juiste cijfers voelt het Surinaamsche gouvernement weinig; dat is een oude kwaal; het nut van periodieke volkstellingen wordt niet ingezien. Is het niet ergerlijk, dat men nu nog geheel in het onzekere verkeert omtrent de getalsterkte der Indianen en Boschnegers? Het zou ons daarom volstrekt niet verwonderen, zoo het Surinaamsche gouvernement geheel onkundig was van het getal Fransche vluchtelingen op de plantages en in de goudvelden.

* * *

In de „N. R. Ct." van 30 Juni een brief van den Londenschen correspondent over de Rubbertentoonstelling, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Over Nederland's koloniën is er behalve advertenties, slechts een aanteekening over Suriname door den heer James L. O'Connor. De Nederlandsche koloniën zijn trouwens op de tentoonstelling niet ruim vertegenwoordigd. Er is een stand, waar preparaten, foto's en lijsten te zien zijn van het rubber-proefstation te Delft (ook interessante diagrammen over de verhouding van het Nederlandsch en buitenlandsch kapitaal in de Indische rubbercultuur), voorts stalen van agave-vezels en kapok, foto's en diagrammen, ingezonden door het departement van landbouw te Buitenzorg, katoen van St. Eustatius en zeer uiteenloopende producten van Suriname."

* * *

Volgens berichten in de Surinaamsche bladen is de arbeidsverordening door de Koloniale Staten met algemeene stemmen aangenomen. In een hoofdartikel geeft „Suriname" van 5 Juni een overzicht van de geschiedenis dezer verordening, die feitelijk sedert 1902 in voorbereiding is geweest, maar om allerlei redenen vertraging heeft ondervonden. Het blad eindigt het overzicht aldus:

.... „De afkondiging zal ook niet dadelijk geschieden. Ook nu verklaarde de gedeleg. v. d. Gouverneur, is overleg met het Opperbestuur noodig — vermoedelijk evenwel voor den vorm, daar in de laatste voorstellen geen wijziging werd gebracht.

Hiermede is evenwel niet gezegd, dat de verordening in de puntjes werd bevonden.

Integendeel, zij trekt nog te veel het belang van den werkgever boven dat van den arbeider.

Maar de Staten meenden voorloopig met dit halve ei genoegen te moeten nemen, om de belangen der arbeiders, die al zoolang gewacht hebben en bij deze verordening toch wel al iets winnen wat de verzekering hunner rechten en de voorziening in de geldelijke gevolgen van hun zwaren arbeid in de bosschen betreft. Een der keeren dat de Staten op de inwerkingstelling der verordening aandrongen — in het V. V. over de begrooting 1914 — voerden zij, terecht, aan, dat „geen enkele arbeidsverordening terstond in alle opzichten volmaakt kan worden genoemd en dat wanneer de vastgestelde verordening was ingevoerd de door de praktijk gebleken gebreken zeer gemakkelijk zouden kunnen worden weggenomen."

Op dit standpunt heeft men zich te stellen. Met voldoening hebben wij dan ook op de zitting de toezegging vernomen van den Gedelegeerde van den Gouverneur aan den heer van Ommeren, op diens verzoek, dat het bestuur de volle aandacht zal verleenen aan de werking van de arbeidsverordening, ten einde na te gaan welke leemten en gebreken, die dan weg te nemen zijn, door de praktijk worden aangewezen.

Het zij zoo.

Wij heeten daarom de arbeidsverordening welkom, in de hoop, dat zij een loyale toepassing moge vinden."

* * *

Tot aanvulling van ons bericht in het vorige nummer over het bezoek van Professor Harisson uit Demerary knippen wij uit „De West" van 9 Juni het volgende:

„Professor Harisson en de landbouwassistent Ward van Demarara, die Woensdag hier aankwamen, brachten Vrijdag een bezoek aan de savannah bij de Zanderij, in gezelschap van de heeren J. F. Schönfeld en J. A. Polak. Doel van dit bezoek was om de grens van het alluvium te bepalen. Van Onverwacht werd daarna door de heeren gewandeld naar Onoribo (een afstand van ongeveer 8 K.M.) vanwaar per boot de terugreis naar Paramaribo werd aanvaard.

Prof. Harisson verzamelde eenige steenmonsters en nam een flesch water van Onoribo mede.

Maandag zijn de Engelsche gasten naar Dam, het eindpunt van den spoorweg, vertrokken, in gezelschap van de heeren J. F. Schönfeld, J. C.Witteveen en D. S. Huizinga. Het gezelschap keerde hedenmiddag terug. Op dezen tocht is wederom een bezoek gebracht aan de savannah, waar ten behoeve van het onderzoek eenige gaten gedolven waren."

* * *

Hier volgen eenige uitvoercijfers van Januari tot Mei 1914; ter vergelijking zijn de cijfers over dezelfde maanden van 1913 mede opgegeven.

	1914	1913
Balata (K.G.)	188706	146332
Bacoven (bos)	46829	51214
Cacao (K.G.)	920543	318746
Goud (Gr.)	349753	311061
Koffie (K.G.)	277120	78714
Letterhout (K.G.)	86838	39380
Rum 50 pCt. (L.)	571256	423061
Suiker Vac. Ie pr. (K.G.)	4429815	3019454
Idem naproduct (K.G.) ...	269890	509612

Curaçao.

Van de Curaçaosche bladen werden deze week de „Cur. Courant" noch de „Amigoe" ontvangen.

* * *

Met erkentelijkheid lazen we in „de Wekker" van 30 Mei j.l. aan het slot van eenige regelen, gewijd aan ons jaarfeest, het volgende:

„Wij bieden èn de Vereeniging „Oost en West" èn haar orgaan onze hartelijke gelukwensching met bedoelden jaardag aan en drukken daarbij de hoop uit, dat beiden op denzelfden voet mogen voortgaan, de belangen van Oost en West te behartigen. Gaarne nemen wij inteekeningen op het blad aan, dat de ondersteuning verdient van de zijde van hen, die het wel meenen met het welzijn onzer overzeesche bezittingen."

* * *

In hetzelfde blad wordt melding gemaakt van Padvinders-oefeningen en het kampeeren van de jeugdige padvinders in tenten en van een flinke marsch van af het kamp naar de stad terug. Met genoegen maken wij ook hiervan melding in de hoop, dat te Curaçao een stijgende belangstelling in de lichamelijke ontwikkeling de volksgezondheid en de volks-energie moge ten goede komen.

* * *

Ook op het volgende uitknipsel, sedert jaren en jaren in „de Wekker" voorkomende, wenschen we nog eens de aandacht te vestigen.

„En Curaçao's ingezetenen wenschen voor zich en de overige eilanden der kolonie het recht, om volgens een kiesstelsel, dat de betaling van zeker quantum belasting tot grondslag heeft en waarbij met de capaciteiten rekening wordt gehouden, vertegenwoordigers hunner belangen te kiezen en naar den Kolonialen Raad af te vaardigen".

Merkwaardig is het zonder twijfel te noemen, dat op de vijf kleinste eilanden der kolonie het kiesrecht sedert lang bestaat, en de bevolking er zijn landraden zelf kiest, terwijl men het op het hoofdeiland nog niet verder heeft gebracht dan tot het kiezen van de leden van de Kamer van Koophandel.

* * *

Ofschoon gelukkig in de kolonie de algemeene gezondheidstoestand niets te wenschen overlaat, schijnt het toch noodig voortdurend de aandacht gevestigd te houden op de mogelijkheid van besmetting uit het nabij gelegen Columbia, waar, zoo bericht de „Imperial", een tweehonderd man sterke brigade is opgericht om dienst te doen als gezondheidsbrigade bij de bestrijding van voorgekomen pestgevallen; anderzijds vinden we in hetzelfde blad van 5 Juni de mededeeling dat na een regeeringsonderzoek de quarantainemaatregelen te Colon tegen schepen afkomstig uit Barranquilla, zouden zijn opgeheven.

* * *

Wanneer wij hier de volgende uitknipsels uit „De Wekker" van 6 Juni jl. plaatsen, dan doen we dit omdat het ons wil voorkomen, dat het even dienstig zoude zijn om, zooals thans op onderwijsgebied belooft te zullen gebeuren, eens een onderzoek v a n u i t N e d e r l a n d te doen plaats hebben naar de inrichting en de samenstelling van het politiekorps en naar de wijze waarop de dienst daarvan aan het garnizoen wordt opgedragen en hoe die wordt uitgeoefend.

„Het politiekorps is zwak voor de vele en veelvuldige diensten, die van hetzelve gevorderd worden. Aangezien de politieagenten niet de gave der alomtegenwoordigheid bezitten, gebeurt het maar al te dikwijls, dat zij verplicht zijn door hun afwezigheid te schitteren bij relletjes, zooals er, een paar avonden geleden, een in de Breede Straat, Overzijde, anderhalf uur lang plaats heeft gehad en gelukkig zonder vechterij, doch niet zonder schelderij, waarbij de gemeenste woorden werden uitgebraakt, is geëindigd.

Het is een onafwijsbare eisch, dat er hier een sterk, goed gedisciplineerd en voor zijn taak verder alleszins berekend politiekorps aanwezig zij. Wij zullen niet ophouden, op de noodzakelijkheid daarvan te wijzen en op de oprichting daarvan aan te dringen, want wij behooren niet tot hen, die maar daarheen leven zonder acht te slaan op hetgeen rondom hen gebeurt, maar hebben een open oog voor onze exceptioneele toestanden, vooral voor de samenstelling van onze bevolking, en vermeenen daarom, dat het een op ons q.q. rustende plicht is, op te komen voor het totstandbrengen van hetgeen wij in een naaste toekomst onontbeerlijk achten voor de veiligheid van personen en eigendommen in deze onze geliefde kolonie.

En om zulk een doel te bereiken, zal geen regeering, die zich haren plicht bewust is, mogen schromen, de noodige middelen beschikbaar te stellen, want het gaat ten deze om zeer gewichtige belangen".

„Door meer dan een — fatsoenlijke — bewoner van achterstraten in Willemstad is tot onze redactie het verzoek gericht, om de aandacht der autoriteiten te vestigen op — wij herhalen hunne woorden — den toestand van volkomen anarchisme, die 's nachts in die straten heerscht en de bewoners daarvan als het ware dwingt, zich van den vroegen avond af in hun woningen op te sluiten ten einde niet, langs die door wanordelijkheden uitmuntende straten gaande, te worden onthaald op jeneverkruiken, vuil water of den onwelriekenden inhoud van hetgeen de studenten in Nederland noemen „Virgilius' handeditie."

Om bedoelde wanordelijkheden te kunnen tegengaan, behoorden de autoriteiten over een sterkere politiemacht te kunnen beschikken. Nu schijnt men, wegens gebrek aan een voldoend getal politie-agenten, vooreerst Gods water maar over Gods akker te moeten laten loopen.

Treurig genoeg! Laten wij evenwel hopen, dat men eerlang, ten gevolge van een reorganisatie van het politiekorps, in staat zal zijn, het kwaad met wortel en al uit te roeien!"

WAT DE INLANDER ZEGT.

Anti-S. I.

In het verslag van de Handelsvereeniging te S o e r a b a j a, zegt de „T j a h a j a T i m o e r", komt voor, dat de Chineesche handelaren in 1913 moeite gehad hebben hunne gelden geïnd te krijgen Voor een deel wordt hiervan wederom de schuld gegeven aan de „S. I." Naar aanleiding van een opmerking van het „B a t a v i a a s c h N i e u w s b l a d" teekent bovengenoemd Maleisch blad aan, dat het toch vreemd is, dat alleen Soerabaja zoo iets vermeldt. Dit moet hieraan toe te schrijven zijn, dat de secretaris van deze Handelsvereeniging van den anti-S. I.-geest bezield is.

S. I.-vreugde.

Groote vreugde en opgewondenheid heerscht er in Kediri, omdat de afdeeling van de „S. I." aldaar de zoo vurig gewenschte rechtspersoonlijkheid heeft gekregen. Uit de „B i n t a n g S o e r a b a j a" en de „T j a h a j a T i m o e r" vernemen wij, dat de Inlanders met de muziek voorop in optocht door de stad gingen. De bestuursleden zaten in een auto. Zij gingen daarna naar de p a s é b a n, waar een 500-tal op stoelen plaats konden nemen. De overigen moesten blijven staan. Voor de verzamelde menigte werden de erkende statuten voorgelezen. De beeltenissen van de Koningin en den Gouverneur-Generaal werden in den optocht voorop gedragen. Een Chinees nam van den stoet een photographische opname. Men had ook naar den Resident willen gaan. Deze had blijkbaar geen lust de duizenden Inlanders op zijn erf toe te laten, gaf te kennen, dat hij het te druk had, maar later wel het afdeelingsbestuur zou willen ontvangen, — H a d j i S a m a n H o e d i en de heer O. S. T j o k r o a m i n o t o, de hoofdleiders respectievelijk van S o l o en S o e r a b a j a, waren uitgenoodigd om over te komen. Maar de eerste was door drukke bezigheden verhinderd en zond zijn beste wenschen voor de afdeeling K e d i r i van de S. I. De portretten van de Koningin en den Gouverneur-Generaal waren in mooie lijsten gezet, met bloemen en groen er omheen. Zij hingen elk aan een standaard, welke vastgehouden werd door Inlanders, die in een rijtuig zaten. Het rijtuig en de paarden er voor waren de mooisten van de plaats. De a l o e n a l o e n was zwart van de menschen; er waren er wel 15000 op de been. Van het Binnenlandsch Bestuur waren vertegenwoordigd de Patih, wd. Regent, de Hoofddjaksa en nog enkele anderen. Door den heer T j o k r o a m i n o t o werd de dank der Vereeniging betuigd aan het Bestuur en de Regeering voor de hulp en de waardeering. Een telegram werd afgezonden aan den Gouverneur-Generaal te Tjipanas, luidende: „Dezen ochtend zijn uwe onderdanige dienaren, leden van de S. I. te K e d i r i, op de p a s é b a n alhier vergaderd. Zij geven uiting van de vreugde huns harten, dat de rechtspersoonlijkheid van hunne vereeniging is afgekomen. Duizend maal dank aan Uwe Excellentie!" De blijdschap was te lezen op de gezichten der menigte. 't Was, alsof zij zeggen wilden: Inlanders voorwaarts! De Islam hoog! Waakt!

Pestbestrijding.

Naar aanleiding van de pestbestrijding in M a d i o e n wordt in de „B i n t a n g S o e r a b a j a" gevraagd, waarom een pestbarak, waarin een pestlijder is overleden, ook niet omver wordt gehaald. Deze is nu toch ook besmet! Omdat hij de pestbacillen mee van huis heeft genomen en deze niet in het barak aanwezig zijn, wordt dan geantwoord. — Ach ja, Kromo moet maar met dit antwoord tevreden zijn en verder zijn mond houden.

Genezing.

Wat is er al niet geschreven en gedaan in het belang van den Javaan, door de besten onzer. Allerlei geneesmiddelen zijn voorgeschreven en toegediend. Meerendeels blijven zij echter zonder uitwerking. Men kan zeggen, dat slechts 5 pCt. geneest. Onze kwaal is de kwaal gebleven, die knaagt aan den welstand van den Inlander, aan de welvaart van het land. Wij zijn en blijven: „T i d a r o e k o e n", niet eensgezind. Wij zijn ontevreden, wispelturig, wij mopperen, hebben hartzeer, wij zijn lui, enz., enz. Tengevolge van die tweedracht zijn er allerlei ondeugden, die ons naar de hel voeren. Zij bederft het goede, dat wij doen en houdt de uitvoering der goede voornemens tegen. Moeten wij daarom versagen, den moed opgeven? Neen, gij braven en intellectueelen, trekt uwe handen niet van ons af, blijft ons aanmoedigen, opwekken en versterken in den strijd tegen Hare Majesteit „de Tweedracht", onze krankheid. (S r i M a h a r a d j a „T i d a R o e k o e n"). Eensgezindheid zal ons gezond en sterk maken en in den hemel brengen! Tegenover de zooeven gestelde ondeugden zouden we kunnen stellen, dat wij moeten zijn: sterk en getrouw, ijverig en accuraat, dat wij elkander zullen begrijpen en verdragen. Laten we hooren naar de stem van R a d e n A d j e n g S i t i S o e n d a r i en zoovele anderen, die den strijd hebben aangebonden tegen domheid en vooroordeel. De vrouwen zijn nu ook opgeroepen om mee te werken aan het welzijn van het volk. Vrouwenvereenigingen, meisjesscholen zijn opgericht. Ook de vrouwen moeten eensgezind zijn, haat en nijd op zijde stellen. Eerst dan kunnen zij geschikt zijn voor de taak, die haar is opgelegd. Als de vrouwen het eens zijn, zullen zij van de mannen geen tegenstand ondervinden. De meisjes moeten niet alleen lezen en schrijven leeren, maar ook haken, borduren, koken en andere huishoudelijke kundigheden opdoen, die van haar een goede huisvrouw zullen maken. Jammer, dat nog geen b a t i k s c h o l e n worden opgericht en hierover zoo weinig gesproken wordt. Het batikken is bepaald noodig, meer nog dan borduren en koken. Wat is het niet veel waard, als de vrouw haar eigen kain en die van haar man kan batikken. Wat een besparing in de huishouding! Voor het batikken is niet veel geld noodig. De grondstoffen zijn niet duur. Heel anders is het met het borduren. Alles is duur, wat daarvoor noodig is. Het koken is ook goed, maar men moet oppassen, als men van lekker eten houdt, dat het koken niet al duurder en duurder wordt. Is nu het batikken niet het beste, wat de vrouw in de huishouding doen kan? (S i n a r D j a w a).

Een Fabel.

De „Pembrita Betawi" geeft een verhaal van een furieuse vrouw en een hongerigen tijger, die voor haar wegloopt. In Indië liepen eens een banteng en ezel rond. Zij hadden geen vasten meester. Iedereen profiteerde er van. Zij werden voor allerlei zwaar werk gebruikt. Tot op een goeden dag de banteng er genoeg van had en tot den ezel zeide: Waarde vrind, ik bedank er voor langer de slaaf van de menschen te zijn en toch honger te moeten lijden. Ik ga het woud in, om in vrijheid zelf voor mijn voedsel te zorgen. Ga je met mij mee? Goed, antwoordde de ezel. En de beide vrienden gingen de bosschen in, waar zij niet behoefden te werken en toch volop eten hadden. Zij waren erg in hun schik. En de ezel werd verwaand en brutaal (sombong). „Zeg", zeide hij op een dag, nadat hij goed gegeten had, tot den banteng, „ik wil zingen, ik heb lol". „Laat 't nu niet merken, dat jij een ezel bent", antwoordde de banteng. „Ben je 't vergeten, dat de menschen je zoo geslagen hebben, dat je achterste er van gebloed heeft? We hebben 't nu pas sedert een paar dagen naar onzen zin en je wilt nu al gaan zingen. Weet je niet, dat wij in een bosch zijn en dat de tijgers je gezang kunnen hooren, die er op af komen en ons opeten?" „'t Kan me niets bommen," zeide de ezel. „Laat ze komen, de tijgers en de menschen. Ik wil zingen en ik zal zingen!" En hij opende zijn muil en zette een keel op, dat hooren en zien verging, de boomen van schrik beefden en de vogels wegvlogen. „God bewaar me", riep de banteng uit, „noem je dat zingen? Ik bedank er voor langer samen te zijn. Dat is een geschreeuw, dat ons geen goed zal doen. Het is beter, dat wij van elkander gaan en ik voor mijn eigen eten zorgen zal. Adieu". De banteng ging en liet den ezel alleen. Maar nauwelijks had hij, de banteng, een paar stappen gedaan, of een tijger kwam op hem af. De tijger had honger en wilde den banteng te lijf. De ezel zag dit, voelde hartzeer, verweet zich, dat hij door zijn gezang oorzaak was, dat de banteng verscheurd en opgegeten zou worden. Hij bedacht zich niet lang en toog den banteng te hulp. Heel listig wist hij den tijger van achteren in den nek te bijten. De tijger was daar niet op verdacht en kreeg nog een schop van den ezel. Van de schrik en de pijn viel hij op den grond. De ezel trapte op den tijger om hem verder onschadelijk te maken. Hiervan maakte de banteng gebruik om te vluchten. Toen kwam er een ladangbewoner aangezet, die alles had gezien en tot den ezel zeide: „'t Is vreemd, dat de tijger het tegenover den ezel heeft moeten afleggen. Dat zie ik voor 't eerst!" Maar nog meer verwonderd was hij, toen de tijger hem om hulp riep, zeggende: „Mensch, sla den ezel dood, anders breek ik nog mijn nek." En de ladangbewoner (peladang) sloeg naar den ezel, die de vlucht nam om weer bij zijn vriend den banteng te zijn. En de tijger lag daar nog op den grond in zijn bloed; maar het duurde niet lang of hij richtte zich weder op en zeide tot den peladang: „Nu is het jou beurt; ik zal je dooden." „Wat, wil je mij dooden, en dat waarom?" zoo vroeg de man. „Omdat je mijn schande hebt gezien en deze nu wel overal rond zult bazuinen." „Je bent toch een ondankbaar wezen", zeide de man. „Maar ik zweer je, dat ik het aan niemand zal vertellen." De tijger nam er genoegen mee en spaarde hem. Deze ging weer naar huis, maar heel voorzichtig en stilletjes achtervolgde de tijger hem. Thuis gekomen was de vrouw boos, dat haar man zoo lang was weggebleven. En zij vroeg wat de reden er van was. „Ik heb iets vreemds gezien en ondervonden, maar ik mag het je niet vertellen", zeide hij. „Wat, mag je dat niet vertellen? Als je niet gauw alles opbiecht, zal ik je ziel uit je lichaam ranselen." „Ik durf niet, als ik 't je vertel, zal een tijger mij opeten", verklaarde hij. „Ben je gek geworden? Vertel op", riep zij razend uit. En of hij wilde of niet, hij moest alles vertellen wat hij gezien en gedaan had. De tijger had alles aangehoord. „En nu de deur uit", zeide de vrouw, „ga naar je werk." De man weifelde, want hij was bang voor de wraak van den tijger. Maar de vrouw dreigde met een stok en joeg hem de deur uit. In Gods naam, dacht de man, dan maar door den tijger opgegeten, liever dan door mijn vrouw doodgeknuppeld te worden. Buiten de deur gekomen stond de tijger, die zich schuil had gehouden, hem met een sprong op te wachten. Dit zag echter de vrouw. Snel nam zij een brandend stuk hout uit de hut en sloeg daarmee den tijger. Deze zag de woede van de vrouw, hij werd bang, ging er vandoor en liet zich niet meer zien. Zoo ziet ge, hoe een tijger voor een vrouw op de vlucht kan gaan.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De Toeban-zaak.

„Tjahaja Timoer" haalt kortelijk uit „De Locomotief" aan, dat het onderzoek van Mr. Mens Smeding in zake Toebang, d.w.z. de klachten van den gewezen resident Gonggrijp tegen den Landraad-Voorzitter mr. Millius aldaar, is afgeloopen. Het resultaat moet zijn, dat hoewel de behandeling van de zaak niet in allen deele correct is geweest, aan Mr. Millius toch niets ten laste kan worden gelegd van hetgeen door den heer Gonggrijp tegen hem werd aangevoerd. Het blad hoopt, dat aan dit rapport publiciteit gegeven zal worden. Ten vervolge van hetgeen door de „Perniagan" in het vorige weeknummer over den heer Gonggrijp werd gezegd, drukt dit blad nu zijn verwondering uit over de houding van den hoofddjaksa van Rembang en vraagt hoe hij wel aan de bezwarende getuigenissen tegen Mr. Millius gekomen is. Dit kan naar het oordeel van dit blad alleen verklaard worden, doordat deze hoofddjaksa, een protegé van den heer Gonggrijp, al het mogelijke deed om verder in het gevlei van zijn chef te komen en zoo de menschen heeft laten verklaren, wat de heer Gonggrijp graag verklaard wilde hebben. Hij heeft het onderzoek geheel alleen en niet in tegenwoordigheid van getuigen gedaan. Daarbij komt, dat hij zelf lid van de S. I. is, zoodat hij hen kon zeggen, wat hij wilde en wat wellicht de heer Gonggrijp hem vooraf geïnstrueerd had, alles ten nadeele van mr. Millius. Waarom hebben zij ontkend voor den heer Altman, den opvolger van den heer Johan? Ook dit blad dringt op publiciteit van het rapport van Mr. Mens F.S. aan. Het hoopt, dat Mr. Millius in zijn eer hersteld mag worden, die door Stokvis en Gonggrijp werd aangerand.

De Chineesche Staat.

Men spreekt van burgers in den staat, ingezetenen, 's lands onderdanen. Geen land zonder volk, geen burgers zonder staat. Zij behooren bij elkaar, hebben tegenover elkaar rechten en verplichtingen. De burgers zijn onderworpen aan de wetten van het land. Zij zijn dienstplichtig, hebben hunne belastingen te betalen en de leerplicht voor hunne kinderen. De wetten van het land zijn gemaakt in het belang van hun geestelijke en stoffelijke welvaart. Gaan de ingezetenen tegen deze wetten in, dan is het spoedig met de orde in den staat gedaan. Wij hebben dus te doen, wat de wetten voorschrijven. Wij mogen niet onze eigen rechter zijn, op gevaar van de rust en veiligheid in het land te verstoren. De verdediging van het vaderland is mede een van de eerste plichten van den landzaat. Voor het Chineesche vaderland geldt dit nu in de eerste plaats. China is een groot land, een rijk land, met een geschiedenis van duizenden van jaren en een toekomst, die wijst op een ontwikkeling van kracht en voorspoed. Om 's lands instellingen te kunnen onderhouden, de belangen van land en volk naar behooren te behartigen, dienen er belastingen geheven en betaald te worden. Het is niet meer dan billijk, dat de ingezetenen die dragen. De belastingwetten komen op regelmatige wijze tot stand. Op regelmatige wijze worden de inning en het beheer der gelden aan een controle onderworpen. Zonder onderwijs geen ontwikkeling, geen vooruitgang. De kosten van het onderwijs moeten in het welbegrepen belang van land en volk door een ieder gedragen worden. En de staat en de ouders moeten zorgen, dat de jongens en ook de meisjes voldoende onderwijs krijgen. Zooals het in 't groot met het vaderland gaat en voor den staat geregeld wordt, zoo moet 't ook in 't klein met de vereenigingen in het land gaan. En dan heb ik in de eerste plaats het oog op onze schoolvereenigingen. Als de leden niet samenwerken, dan komt er niets tot stand! Alzoo leeraart een schrijver in de „Pewarta Soerabaja.

Dokters Djawa voor S. S. Spoorbeambten.

Op de Oosterlijnen van de S.S. is men overgegaan om dokters djawa aan te stellen voor de behandeling van zieken, die recht hebben op vrije geneeskundige behandeling. Zij krijgen een bezoldiging van *f* 300 's maands. Eén is reeds te Djember geplaatst. Spoedig zullen anderen volgen voor Madioen, Blitar, Bangal en Malang. („Pewarta Soerabaja").

Een nieuwe telegraafkabel

is aangelegd tusschen Singapore en Hongkong en reeds voor het publiek gebruik opengesteld, zoodat nu gemakkelijker en spoediger getelegrapheerd kan worden uit Indië naar China en Japan.

(„Pewarta Soerabaja").

Politieregeling.

Op verschillende punten van de hoofdplaats Soerabaja worden politiekantoren en politieposten opgericht, waarvoor de sommen van ƒ 48000 en ƒ 30000 beschikbaar zijn gesteld. De verbetering van de politie te Soerabaja dient ter dege ter hand genomen te worden.

Van Vreemde Koloniën.

De Hollandsche Officieren in Albanië.

Zooals de dagbladpers meldt, worden er in verschillende plaatsen inzamelingen gehouden voor een huldeblijk ter gedachtenis van den zoo jammerlijk in Albanië omgekomen kolonel Thomson.

* * *

Onderstaande cliché geeft 't portret van den kapitein Fabius, die de artillerie van den Prins van Wied commandeert en wiens kameraden zich bizonder onderscheidden in 't gevecht.

Een „Kolonialkriegerdenkmal" in Berlijn — en in Den Haag?

Niemand zal ons ervan verdenken geen volle sympathie te hebben voor het denkbeeld der Thomsonhulde of iets te willen afdingen op het voornemen, om zijn nagedachtenis door een borst- of standbeeld op het naar hem te noemen plein in Den Haag te eeren. Maar nu deze hulding ontstaat in denzelfden tijd, dat in Duitschland het plan tot verwezenlijking komt om de nagedachtenis der in de D. koloniën gevallen krijgers, door een gedenkteeken openlijk te eeren, nu dringt zich bij ons toch een gedachte op, waaraan het Koloniaal Weekblad wel uiting mag geven.

De Duitschers geven ons het voorbeeld hoe zij, die òf in 't moederland blijvende, in daad of naam voordeel trekken van den pionierarbeid der vaderlandsche krijgers in de D. koloniën, òf wel na een verblijf in die koloniën rustend genieten van de vruchten, welke zij als kolonisten van dien soldatenarbeid smaken, hoe zij het zich tot plicht rekenen in een tot allen en ieder sprekend teeken te getuigen van hun waardeering voor dat werk volbracht in de verre landen onder D. vlag. Volgens besluit van Rijksdag en Bondsraad zal een nationaal monument in Berlijn moeten verrijzen. Uit een gehouden wedstrijd zijn voorloopig reeds een tweetal modellen gekozen.

De Nederlanders schenen voor zoodanige huldigingen niet veel te voelen. Er staat in Weltevreden een gedenkteeken voor de Atjehstrijders, maar Nederland heeft tot nu toe aan zoodanige uiting, aan zoodanig getuigenis geen behoefte gehad. Nu plots, voor een kranig soldaat, gevallen op een plaats en onder omstandigheden, die het oog van geheel de wereld op hem vestigen, brengt Nederland zijn gevoel wel door lijnen van steen in beeld, wil het wel aan heel die wereld toonen, dat het zijn groote mannen, ook op deze wijze, weet te eeren.

Maar wordt hier voor die vereering den goeden maatstaf aangelegd? Als Thomson hetzelfde niet gedaan had in vreemden dienst, maar in Nederlandschen dienst, in de koloniën bv., zouden zijn verdiensten dan, in 't oog van ons Nederlanders, minder groot zijn geweest? En toch zou dan ter eering van zijn nagedachtenis gedaan zijn, wat nu gedaan wordt? Zijn er in onze koloniën niet velen, ja zeer velen, die een taak vervullen, welke in belang, moeite, offervaardigheid, zelfverloochening, niet achter staat bij hetgeen hij en onze Nederl. officieren in Albanië verrichten, zijn er niet velen, ja zeer velen, die daar ook hun plichtsbetrachting met hun leven betaald hebben? Zal dan nu niet een gevoel van rechtvaardigheid wakker worden, om, lerende bij hetgeen onze oostelijke buren doen voor hunne koloniale strijders en leerende bij hetgeen onze landgenooten doen voor den in Albanië gevallen hoofdofficier, aan de Nederlanders te vragen om ook een gedenkteeken, een heel mooi, een heel groot gedenkteeken op te richten voor onze koloniale strijders en pioniers?

In 1916 zal Nederland zijn koloniën weer een eeuw in zijn bezit hebben. Als men zonder dralen de zaak aanpakt, kan de onthulling dan plaats hebben.

De Portugeesche-Nederlandsche Timorgrens.

De scheidsrechter heeft gesproken; de zaak moet uit zijn; Nederland heeft zijn zin gekregen. Eenige bladen, meer denkende aan 't valsche gerucht, volgens welk de president van den Zwitserschen bond tot scheidsrechter zou zijn aangewezen, geven dezen nu de eer der uitspraak, inplaats van den Zwitserschen gezant te Parijs, die inderdaad de arbiter geweest is.

Na 16 jaar kibbelens en nadat in 1904 de overeenkomst betreffende de grensafbakening der Port. en Ned. bezittingen op Timor gesloten was, is nu overeenkomstig de Nederlandsche lezing de grenslijn vanaf de Noel Bilema tot aan de bron van de Noel Melo aangenomen, op den grondslag der kaart door de Nederl. regeering aan den scheidsrechter overgelegd.

Moge Portugal nu ook erkennen, dat het uit moet zijn, zonder rancune of verder getwist. Nederland heeft vroeger zijn beurt gehad van zich te moeten voegen naar een voor ons land ongunstige uitspraak over een koloniaal grensgeding. Zoo ieder zijn beurt om te juichen en te volgen; maar ook wien dit laatste lot treft, zij verheugt iets bijgedragen te hebben tot een vreedzame beëindiging van een politiek geschil.

Zuid-Afrika.

Terwijl de reis van een 50 man sterke Boerenvertegenwoordiging door Engeland en hun telegram van rouwbeklag aan de weduwe van Chamberlain, „die Afrika in bloed heeft gedrenkt", welke reis gevolgd wordt door een naar Nederland, als het ware de verbroedering en de verzoening zou kunnen demonstreeren van de twee groote stroomingen, die Zuid-Afrika verdeeld houden, heeft ons nu juist het bericht bereikt, dat generaal Hertzog definitief besloten heeft een afzonderlijke partij te vormen, om tegenover den eersten minister, generaal Botha, front te maken en pal te staan. Op den dag, waarop ons weekblad ter perse gaat, ontvangt de Ned. regeering officieel in den Haag de landbouwers, die de

reis door ons land maken, waarvan wij in een vorig nummer een overzicht gaven. Wie bij die ontmoeting verder zal kunnen en durven gaan dan banale gelegenheidspraatjes, zal misschien wat meer vermogen te vernemen, van den strijd tusschen de generaals, die, eenmaal eensgezind, nu omtrent den besten weg om Zuid-Afrika tot bloei en eer te brengen, zoo geheel uiteenloopende opvattingen hebben.

In December 1912 werd Hertzog uit het ministerie Botha gedrongen. Na deze uiting van reeds ver gevorderd verschil, bleef de strijd hangende in de Z. A. nationale partij. Het partijcongres van November 1913 bezorgde Botha een overwinning. In Januari hielden de Hertzogianen een afzonderlijk congres te Bloemfontein, waar de vorming van een nieuwe „nationale” partij werd aangenomen. Maar deze kreeg toch nog niet haar beslag.

De verkiezingen voor de Provinciale raden in den Oranje Vrijstaat wezen daar op een sterken voorrang der Hertzog-aanhangers. De nederlaag onlangs door 't Botha-ministerie in het parlement van Z. A. geleden, zal eindelijk den stoot gegeven hebben om tot de definitieve afkondiging der vorming van de „Nationale partij” over te gaan.

Men kent 't standpunt van Hertzog. Hij keurt de politiek af, waardoor Botha Z. Afr. wil doen opgaan in de algemeene Britsche rijks staatkunde, zonder een eigen program. De leiders der Z. A. regeering moeten niet slechts de uitvoerders zijn van de bevelen uit Londen, of van de wenschen der kapitalisten in de kroonkolonie. Volgens Hertzog mag men niet spreken van één groot Britsch rijk, want dit bestaat niet. Het rijk is wel als staatkundige samenvoeging te erkennen, maar het denkbeeld van een centraal Parlement voor Groot Brittanië en de Kroonkoloniën, moet deze laatste in een ondergeschikte stelling houden, die hij niet in het belang van Z. Afrika acht. In die richting wil hij dus niet medewerken, alles wat in die richting gaat, wil hij juist eerlijk als niet gewenscht bestrijden.

Toch een Britsche afdeeling op de Tentoonstelling te San Francisco.

De weifeling is geëindigd. De regeering heeft haar standpunt niet verlaten, een officieel Britsch paviljoen zal te San Francisco niet komen. Maar de tentoonstelling-autoriteiten hebben den heer T. M. Moore naar Londen gezonden, die een bureau geopend heeft voor Br. exposanten.

De bedoeling is nog een eigen Br. afdeeling in te richten.

Bovendien is het muziekkorps van de Grenadier Guards uitgenoodigd eenigen tijd uitvoeringen op de tentoonstelling te komen geven.

Algerië vooruit.

Wij hebben ditmaal een ruime plaats aan de Algiersche politiek af te staan, want de reuzensommen, welke de begrooting dit jaar aanwijzen, zijn te opvallend om met een vermelding alleen te kunnen volstaan. Het is den gouverneur-generaal Lutaud gelukt bij de opening van den Conseil supérieur door een geestige rede den raad in een stemming te brengen, die hem vrij gemakkelijk over de gevraagde credieten heeft heen geholpen, maar het gewicht der millioenen zal daarmede voor de bevolking, die ze heeft op te brengen, weinig verminderd zijn. Zij zal bovendien voor een gedeelte ervan niet de troost kunnen vinden, die bij dergelijke uitgaven doorgaans als pleister op de wond dient, het besef namelijk van te offeren voor den toekomstigen bloei der kolonie.

Het budget bood dit jaar bijzondere moeilijkheden, de behoeften overtreffen ver de beschikbare middelen. Behalve dat de schuldenlast met meer dan een millioen francs vermeerderd is, vraagt 't crediet voor 't Europeesch onderwijs een even groote verhooging. Voor 't inlandsch onderwijs worden eenige honderdduizenden frs. meer gevraagd, hetgeen mede het geval is voor de bevestiging van het persoonlijk inlandsch eigendom en voor de verbetering der positie van de inl. belasting inners. Post en telegrafie vragen 3 millioen frs. verhooging. Gewoon onderhoud en verbetering der gemeenschapsmiddelen, spoorwegen en andere openbare werken vertoonen mede een aanzienlijke toename.

Bij de hiervoor te stellen eischen kon de gouverneur-generaal zeggen, de nieuw op te leggen belastingen vragen een pijnlijk offer, in een land waar de fortuinen zeldzaam zijn en waar het meerendeel der belastingschuldigen slechts genoeg verdient om door ijverigen arbeid een bestaan te vinden, maar zij zijn noodig om het land te doen geven wat het geven kan, en wat wij in staat zijn het te geven. Maar dan volgde een bittere pil.

Een allerbeleefds voorstel is ingekomen van de regeering te Parijs. Deze noodigt Algerië uit 5 millioen fr. te willen bijdragen als aandeel in de militaire uitgaven van het moederland, in navolging van de andere overzeesche bezittingen, zooals Madagascar en Indochina. Algerië heeft dit tot 4 mill. teruggebracht, hetgeen nog prachtig is.

Hoe die uitgaven te dekken. Frankrijk beschikt over een bron, die Nederland bij voorkeur niet tot ruimer vloed brengt, de tabaksbelasting, van deze wordt ook nu weer de voornaamste hulp verwacht. Algerië zal, volgens het financieel plan, zooals dit is goedgekeurd (de regeering had nog meer voorgesteld), 4.500.000 fr. p. j. meer uit de tabaksbelasting moeten halen en 2.700.000 fr. uit de registratie. Het denkbeeld om de ambtenaren ook te laten bijdragen, is hierbij geheel los gelaten.

Maar wij zijn hiermede geenszins aan 't einde van de Algiersche speculatiën, integendeel de hoofdschotel moet nog komen, zij zal ons straks een leening van 450 millioen fr. voorzetten, maar aan de beslissing hierover ging vooraf een leening van 55 millioen francs, een en ander voor voltooiing van 't spoorwegplan van 1907, zooals dit sedert eenige malen aangevuld is.

De Alg. délégations financières stellen een leening van 55 mill. voor, geheel berustend op de exploitatie van de spoorwegen. De zuivere opbrengst klom in 1912 tot 4.599.000 fr., hetgeen de gevraagde leening verantwoordt. De gevraagde gelden zijn uitsluitend bestemd voor verbetering der spoorwegen, met name in 't net Bône-Guelma. Dit net kan tot nu toe slechts een zeer beperkte hoeveelheid delfstoffen vervoeren, 350.000, hoogstens 400.000 ton p. jr. De ontginning der phosphaatvelden bij Kouif vraagt een verdubbeling van deze vervoercapaciteit, deze wil men door de spoorwegverbetering tot 1 millioen t. p. jr. opvoeren. Bij Ouenza wacht ijzererts op ontginning, ook hiervoor zal de lijn Bône-Guelma de gelegenheid brengen.

Bovendien is ongeveer $^1/_5$ van de 55 mill. bestemd voor verbetering van de Oost-Alg. lijnen en zijn 5 mill. uitgetrokken om het station van Oran met de haven in verbinding te brengen.

Wordt hiervoor geen aanval gedaan op de beurs der belastingbetalenden, anders staat het met de leening van 450 millioen. Niettegenstaande de moeilijkheden die 't budget oplevert, wil men vooruit, het bestuur en de financieele commissie zijn 't hierover eens, men moet zich niet laten ontmoedigen of ophouden; het bestuur meent echter maar 300 mill. dadelijk te moeten vragen en voor het overige wat geduld te mogen oefenen.

Buitengewone middelen zullen verschaft moeten worden. Successiebelasting kan dadelijk ingevoerd en geheven worden. Belasting op onbebouwden eigendom is in ontwerp zoover gereed, dat zij in 1917 zal kunnen ingaan. Verder wordt belasting op het inkomen aanbevolen; vindt de regeering in het moederland hiervoor de formule, dan zal deze aan de Alg. toestanden moeten worden aangepast. Worden hierdoor de 300 mill. voldoende gewaarborgd, dan resten nog 150 mill.

De délégations financières meenden deze op 't gewone budget te kunnen laten steunen en op de overschotten van het reservefonds. Het bestuur heeft hieraan zijn goedkeuring niet onvoorwaardelijk durven geven, het vreest een werkeloos maken, een paraliseeren van de overigens noodige maatregelen om de verschillende diensten behoorlijk tot hun recht te doen komen. Het voorstel, dat in de officieele begrooting zal worden opgenomen, wil het leeningontwerp der 300 mill. in 3 gedeelten verwezenlijken, het wil op de budgetten van 1915, 1916 als waarborg de successiebelasting brengen en op dat van 1917 die op den onbebouwden eigendom. Daarna zal te overwegen zijn of het noodig is nog hoogere eischen te stellen en daarvoor buitengewone middelen aan te wijzen.

In de te verwezenlijken spoorwegplannen, waarvoor die kolossale sommen gevraagd worden, komen o. a. voor de lijnen van Constantine naar Oued-Athmenia en van Bizot naar Djidjelli.

Er spreekt uit dit alles zeker durf en zelfvertrouwen, maar ook een patriotisme, dat te meer treffen moet als men bedenkt, dat Algerië in de laatste jaren reeds vrijwillig een aanzienlijk offer brengt voor de militaire lasten van Frankrijk en voor die in Marokko nog in het bijzonder.

Geld en troepen voor Marokko.

Volgens een aan den Fr. Senaat uitgebracht rapport beloopen de uitgaven voor Marokko bijna 232 millioen fr.

Op 1 April j.l. waren er bijna 82500 man aan troepen. Volgens een schatting van den minister van Oorlog zal de noodige sterkte op 90000 gesteld moeten worden. Daarmede denkt generaal Lyautey de geheele vermeeste-

ring in 5 jr. te voltooien. Daarna kan het effectief geleidelijk tot een minimum van 50000 man worden teruggebracht.

Voor de bouwmeesters!

Men weet, dat de Australische statenbond zich een hoofdstad bouwt te Yass Canberra. Het parlement zal daar in een paleis vergaderen, dat 12.500.000 gld. mag kosten. De architecten hebben tot 31 Maart 1915 gelegenheid om hun ontwerpen in te zenden aan den Australischen regeeringscommissaris te Londen. De winner van den eersten prijs zal 25000 gld. ontvangen, voor verdere prijzen is bovendien nog 50000 gld. beschikbaar gesteld.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Hervorming bestuurswezen in Ned.-Indië.

Ter landsdrukkerij te Batavia verscheen het Verslag omtrent de verdere voorbereiding eener hervorming van het Bestuurswezen in Ned.-Indië.

Het eigenlijke verslag is verdeeld in zes hoofdstukken, drie folio deelen vormende; dan volgen in 4 deelen de Bijlagen, inhoudende de Notulen der met verschillende bestuursambtenaren gehouden vergaderingen in verband met de voorgestelde wijzigingen. Een afzonderlijk alphabetisch register op die Notulen vergemakkelijkt de raadpleging.

Het verslag is samengesteld door den Regeeringscommissaris den heer S. de Graaff. De groote bestuursvraagstukken bij de voorgestelde reorganisatie zijn inzonderheid het zelfbestuur der gewesten, en de autonomie voor de lagere organen op Java en Madoera, en de regentschappen.

Het eerste is alleen te bereiken door zooveel mogelijk over te gaan tot een beperking der gewesten.

En wat betreft de autonomie der regentschappen is er een andere ratio. De zorg voor locale aangelegenheden is nu op Java en Madoera in handen van gemeenten en gewestelijke raden. De behandeling der plaatselijke zaken door zulke uitgebreide ressorten als gewesten waarborgt géén zoo intensieve behartiging der belangen als verwacht kan worden. De tegenwoordige gewesten zijn te klein voor gewestelijk zelfbestuur, en te groot voor een behartiging der huishoudelijke aangelegenheden in den vorm van autonomie. Daarom wordt voorgesteld de autonomie voor kleinere ressorten, de regentschappen.

Aanvaardt men deze beide hoofdtrekken, dan aanvaardt men in hoofdzaak het geheele stelsel.

Hoe zal het zelfbestuur der nieuwe gewesten zijn, en welken vorm aan het bestuur der nieuwe regentschappen te geven?

Aan het hoofd van het gewest staat een gouverneur, bijgestaan door een gewestelijken raad. De gouverneur neemt een stuk Regeeringstaak over. Bij de autonomie der regentschappen is niet de regent het hoofd, maar de regentschapsraad, zooals nu de raden bij het bestuur der gewesten en gemeenten.

In het nieuwe gewest berust de dagelijksche bestuursfunctie bij den gouverneur, niet als voorzitter van den gewestelijken raad, maar als bestuurder. In het regentschap daarentegen berust de uitvoerende taak bij den voorzitter van den regentschapsraad als zoodanig, in welke functie zou optreden de nieuwe resident, met als onder-voorzitter naast zich de regent.

Dit zijn de staatsrechtelijke hoofdtrekken der reorganisatie.

In het algemeen is aan den éénen kant het streven, de bevoegdheden van het Europeesche bestuur zoo uitgebreid mogelijk te maken, aan den anderen kant wil men het inlandsch bestuur zooveel mogelijk op den voorgrond doen treden. De controleerende ambtenaren zullen in de toekomst zooveel mogelijk alleen toezicht op de bestuursuitoefening van inlandsche zijde hebben te houden.

De Pest in Nederlandsch-Indië.

In de „Telegraaf" van 5 dezer lazen we het ondervolgend stuk, ingezonden door v. S. de B.

Als Insulinde lijdt,
En Neêrland biedt vertroosting,
Als Insulinde kermt,
En Neêrland stilt de pijn, —
Dan hebben beiden stof
Voor 't lied van dank en hope —
Want hulp te ontvangen is een zegen
En helpen is gezegend zijn.

E. Laurillard.
Uit „Holland-Krakatau".

Mr. de Redacteur.

Toevallig kreeg ik dezer dagen in handen 3 bladen, die, toen in 1883 de uitbarsting van de Krakatau had plaats gehad en tal van slachtoffers had geëischt, speciaal werden uitgegeven ten bate van de nabestaanden dier omgekomenen en tot dekking van de ontzaglijke schade, die deze uitbarsting had aangesticht. Het eene blad „Holland-Krakatau" werd uitgegeven door den heer Joh. Ykema te Den Haag en stond onder redactie van de heeren J. Bosboom en dr. Jan ten Brink; het tweede „Nederland-Insulinde" werd uitgegeven door de firma Van Ditmar en Nikerk te Utrecht en het derde werd uitgegeven vanwege de „Dilettanten-Club te Rotterdam op den feestavond van den 13en October 1883 ten voordeele van de slachtoffers in Indië".

Het batig saldo dezer uitgaven zal zeker zeer groot zijn geweest, waartoe niet weinig zal hebben bijgedragen de spontane medewerking van onze eerste schilders, letterkundigen en toonkunstenaars.

Bij het zien van deze geel geworden bladen kwam onwillekeurig de vraag bij mij op: kan zoo iets nu ook eens niet weer worden ondernomen, nu de pest zoo ontzettend veel slachtoffers in Indië eischt? Ongetwijfeld verleenen onze tegenwoordige schilders, letterkundigen en toonkunstenaars even gaarne hiervoor hunne belanglooze medewerking als hunne collega's van 1883 — misschien zijn er drukkerijen en uitgevers te vinden — die het drukken en de exploitatie voor kostenden prijs — misschien voor minder — op zich willen nemen en stellig is er thans een invloedrijk iemand te vinden, die het initiatief wil nemen tot het vormen van eene commissie, die zich met de redactie enz. wil belasten...... Wie wil dit liefdewerk op zich nemen?

......We weten niet, waarom die duizenden lijden, doch we weten wel, dat we goed doen als wij onze broeders helpen......

Charles Boissevain.
uit „Holland-Krakatau".

De Indische Gids.

De inhoud van het Juli-nummer is als volgt: Terugvordering van ten onrechte uit de Staatskas in Indië genoten gelden, door J. H. A. van de Water. — Iets over Ceylon, door Mr. H. J. Boelen (slot) (met afbeeldingen). — Een doode Indische taal, door S. Kalff. — Varia: De benoeming van Mr. G. André de la Porte en Mr. I. A. Nederburgh. — De Indische S. D. A. P. — De Nederlandsche leergangen te Buitenzorg. — Landrechters. Enz. — Wetenschap en industrie. — Koloniale literatuur. — Maandelijksche revue van brochures en van tijdschrift- en dagbladartikelen. — Maandelijksche bibliographie van Oost- en West-Indië.

Omgang met Inlanders.

In het begin van dit jaar hield de heer J. C. van Eerde, directeur van de afdeeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, een viertal voordrachten, welke de bedoeling hadden: vooreerst om het belang te doen uitkomen van een behoorlijken omgang met inlanders; dan om een indruk te geven van hunne ondervinding bij de aanraking met vreemde beschavingselementen; vervolgens om na te gaan, welke inzichten de regeering ter zake heeft; en ten slotte om te wijzen op het nut van de beoefening der volkenkunde voor het leeren waardeeren van den inlandschen medemensch.

Deze belangrijke voordrachten zijn thans, vermeerderd met eene Inleiding en een aantal fraaie platen, in druk verschenen. De volledige titel luidt:

Koloniaal Instituut te Amsterdam. Mededeeling No. 1. Afdeeling Volkenkunde No. 1. Koloniale volkenkunde, door J. C. van Eerde. Eerste stuk. Omgang met Inlanders. Amsterdam. J. H. de Bussy.

Die Niederländisch-Indischen Kulturbanken.

Met dezen titel verscheen te Jena, bij G. Fischer, een werk hetwelk een goed overzicht geeft van de geschiedenis, werking enz. in hoofdzaak der navolgende maatschappijen: Nederl.-Indische Handelsbank. — Ned.-Indische Landbouw-Mij. — Ned. Handel-Mij. — Cultuur-Mij. der Vorstenlanden. — Koloniale Bank. — Schrijver is de heer E. Helfferich te Hamburg. Het werk vormt No. 21 van de serie: Probleme der Weltwistschaft an der Universitat Kiel, Kaiser Wilhelm Stiftung. Herausgegeben von Prof. Dr. B. Harms.

Bijbel-Tentoonstelling.

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Ned. Bijbelgenootschap wordt in het Stedelijk Museum te Amsterdam eene bijbel-tentoonstelling gehouden, op welke tentoonstelling ook geëxposeerd zijn alle in de Indische talen verschenen vertalingen van het Oude en Nieuwe Testament of gedeelten daarvan, voor zooverre deze vertalingen zijn uitgegeven door het Nederlandsch Bijbelgenootschap, zoomede een ex. der talrijke Indische taalkundige geschriften van afgevaardigden van het Bijbelgenootschap (Dr. Matthes, Dr. N. van der Tuuk, Dr. N. Adriani e.a.).

De gedrukte catalogus geeft de noodige uitlegging van een en ander.

Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur.

Afl. 5 van den loopenden jaargang van het Tijdschr. B.B. heeft den volgenden inhoud: Enkele opmerkingen betreffende de schoolsubsidiën en het Inlandsch onderwijs in de Bataklanden, door H. J. Köhler. — De Toba-Bataksche grondbegrippen, door D. W. N. de Boer. — Over de Boschexploitatie in de Buitenbezittingen, door J. S. van Braam. — Het klimaat van Nieuw-Guinea, door W. F. — Hoofd van Plaatselijk Bestuur. Raadsvoorzitter, door K.

Literatuur in Zendingsperiodieken.

The Missionary Consulate in Batavia, by Dr. C. W. Th. van Boetselaer van Dubbeldam (The International Review of Missions, July 1914).

Hoedanig is de houding der vrome Moslims op Java tegenover de Christelijke Zending onzer dagen? door J. Verhoeven (Orgaan der Ned. Zendingsvereeniging, Juli 1914).

De aanvang der zending op de Radja-Ampat, door F. J. F. van Hasselt (vervolg). (Berichten Utrechtsche Zendingsvereeniging).

De zendingsarbeid in Pendalo (Possó), door Dr. A. C. Kruyt. — J. W. Gunning. Mededeeling van diens benoeming tot

Doctor honoris causa door de Groningsche Universiteit. (Maandber. Ned. Zendel. Genootsch. Juli 1914).

Uit het land van Merauke (Ned. Nieuw Guinea), door J. van der Kooy en P. Vertenten (met ill.) — Kei- en Tenimbar-eil., door E. Cappers (Almanak van het Missiehuis te Tilburg, 25e jaarg., 1915).

Tijdschrift voor Nijverh. en Landb. in N.-I.

In de Mei-aflevering vragen een twee-tal bijdragen de aandacht, n.l. een artikel bevattende eenige statistische bijzonderheden betreffende de voornaamste rubberproduceerende centra; en een opstel van W. J. van de Leemkolk over Prof. Dr. Melchior Treub. Een en ander naar aanleiding van de huldiging zijner nagedachtenis door de oprichting van het Treub-laboratorium in 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, geopend op den 4en Mei 1914 (met foto's).

De dierenwereld van Insulinde.

Van J. H. van Balen's: De dierenwereld van Insulinde in woord en beeld verscheen de 5e afl., waarin behandeld worden de vleermuizen, schubdieren en walvischachtige dieren. De tekst dezer afl. laat zich evenals de vorige, aangenaam lezen; de illustraties zijn mooi uitgevoerd.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 26: Een vereenvoudigde methode van inversiepolarisatie, door H. C. Prinsen Geerligs. — Geneesmiddelen, door Prof. B. van der Wielen. — Een nieuw werkje over cacao, thee en specerijen, door Dr. J. Dekker. — De particuliere landen in Tangerang (Res. Batavia). — Uit- en invoer van- en op Java en Madoera. — Kultuurberichten. (Het rubbercongres te Batavia. — Een nieuwe landbouwschool. Enz.). — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Inhoud van No. 7, voor zoover op Indië betrekking hebbend: Oost-Indische aanteekeningen, door Gabriël (vervolg). — De nieuwe resident van Palembang (D. A. F. Brautigam), door M. v. Geuns (met portret). — Kapitein W. Bagchus, door M. v. G. (met portret). — De Internationale rubbertentoonstelling te Batavia (met afb.). — Indische penkrassen, door Ofoei (vervolg).

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 10—6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, De Surinaamsche Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften, en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zendelings-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingsbode, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgiën, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercuur; Weekblad voor Indië; De Handelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

In de leeszaal der Vereeniging, Heulstraat 17, zullen voortaan de nieuwste uitgaven van het Koloniaal Instituut ter lezing liggen.

Al de uitgaven van dat Instituut, waarvan een volledige prijslijst in de leeszaal aanwezig is, kunnen ook bij den Secretaris van het Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West" gekocht of aangevraagd worden.

In de leeszaal der Vereeniging, Heulstraat 17, liggen ter lezing:

Encyclopaedie van Nederl. West-Indië, onder redactie van Dr. H. D. Benjamins en Joh. F. Snelleman, Afl. I en II.

Overzicht van het onderzoek naar de mindere welvaart der Inlandsche bevolking op Java en Madoera.:

a. Economie van de desa (slotbeschouwingen);

b. Niet-inlandsche handel en nijverheid (slotbeschouwingen).

VERGADERING van het Hoofdbestuur van de Vereenigng „Oost en West", op Zaterdag 11 Juli 1914, ten 1½ ure n.m., in zaal no. 5 van het Zuid-Holl. Koffiehuis te 's-Gravenhage.

(N.B. Door omstandigheden moest de vergadering worden verschoven van 4 op 11 Juli.)

Agenda:

1. Notulen van de vorige vergadering (zie K. W. van 11 Juni j.l. No. 24).
2. Bespreking van de agenda voor de Algemeene Vergadering.
3. Benoeming van den heer M. C. Brandes te Hilversum tot lid van de Studie-commissie.
4. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

De wd. Secretaris,
E. F. GROOSS.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van de Vereeniging „Oost en West", op Zaterdag 11 Juli 1914, ten 2½ ure n.m., in zaal no. 5 van het Zuid-Hollandsch Koffiehuis te 's-Gravenhage.

(N.B. Door omstandigheden moest de vergadering worden verschoven van 4 op 11 Juli.)

Voor de Agenda zie Kol. Wkbl. van 25 Juni.

Officieele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 5 Juni 1914, No. 45. Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 8 m. verlof aan den onderwijzer Ch. H. Th. J. Eijbergen, een jaar aan den commissaris van politie D. Gouwen.

Ontslagen: op verzoek eervol de commies F. W. Kornmann en de klerken A. Voogd, X. Schwartz en Mej. L. Revius.

Benoemd: tot commies te Padang J. A. Berhitoe, tot commissaris van politie 2e kl. P. C. Topsvoort en W. A. Boekholt, tot commies te Sibolga J. L. Towsend en B. J. Maitimo, te Pematang Si-Antar F. W. Kornmann.

Gesteld: ter beschikking van den Algemeenen Secretaris W. H. Burlage, van den Directeur van B.B., J. A. H. Rijnders.

Opgedragen: het beheer van 's Lands Plantentuin aan Dr. W. G. Boorsma.

Benoemd: tot patih van Lebak Raden Mohammed Achmad, van Pandeglang Mas Sastradidjaja, tot luitenant der Chineezen te Sigli Lie Tek San, tot onderwijzer 1e kl. te Soerabaja J. Schotsman, tot onderwijzeres te Blora Mej. J. M. van Rijn, te Makassar Mej. G. E. van der Veen.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de militair paardenarts F. H. Sardeman, de kapitein der inf. C. R. Ruempol en W. L. Eindhoven.

Bevorderd: tot 1en luitenant der inf. M. M. L. van Loon.

Geplaatst: te Soerabaja de majoor A. J. Gooszen.

Gesteld: op non-activiteit de kolonel K. E. Schütt.

Hersteld: in activiteit de 1e luit. W. V. Rhemrev en geplaatst te Batavia.

Geplaatst: bij het 13e bat. de 1e luit. O. Brederode.

Overgeplaatst: bij het linkerhalf 2e depôt-bat. de luit.-kolonel C. J. van Kakum, naar Soemedang de kapitein H. L. M. van Gert, naar Long Iran de 1e luit. M. H. A. Sitsen, naar het linkerhalf 17e bat. de 1e luit. J. Drewes, naar het 16e bat. de 1e luit. M. H. Schreurer, naar Bireuën de 1e luit P. D. Boon, naar Koeta-Tajné de 1e luit. H. P. Maassen, naar het 3e bat de 1e luit. B. C. Völke, naar Sigli de 2e luit. G. J. A. Saraber, naar Tapa Toean de kapitein H. W. J. Bentfort van Valkenburg, naar Koeta Radja de kapitein P. H. de Boer, naar Koeala Bee de 1e luit. W. A. Braspot, naar Lho Seumawé de 1e luit. G. F. V. Gosenson, naar Boeloh Blang Ara de kapitein C. P. Lenshoek, naar Bireuën de kapitein C. van Roggen, naar Lho Nga de 1e luit. D. de Jongh, naar het 10e bat. de kapitein M. de Wilde, naar het 7e bat. de 1e luit. L. T. J. Koreman.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

Vijf Dames voor pianolessen.
Een Heer voor muzieklessen.
Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee Dames voor teeken- en schilderlessen.
Twee Dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.
Eene Dame voor lessen in de Fransche taal.
Vijf Dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Een Dame als hoofd der huishouding.
Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatie-lessen.
Eene dame voor Paedagogische adviezen.
Eene Dame voor handwerklessen.
Drie Dames voor Vioollessen.
Een Dame voor zanglessen.
Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.
Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenographie en moderne talen.
Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken
Een Dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
Twee Dames voor het waarnemen der huishouding.
Een dame als Lectrische of Dame van Gezelschap.
Een Dame als Stenotypiste voor Indië.
Drie heeren voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
Een Dame voor het waarnemen der huishouding.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West", geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeystr. 100,	's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a,	Lochem.	Maleisch, gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	Javaansch. Maleisch. Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	Javaansch. Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, van Speijckstraat 1,	Utrecht,	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

⁂ Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—**;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

⁂ Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. **De Kolonie Curaçao,** door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao. Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.